

"חשין נגש דורנר" שימוש ברטוריקה בפסקי הדין- ניתוח מקרה

ד"ר אורלי קיים

תקציר

מאמר זה בוחן תשעה אמצעים רטוריים שבאים לידי ביטוי בכתיבתם של שני שופטי בית המשפט העליון- השופטת דורנר והשופט חשין (בחוות דעת של הרוב והמיעוט בהתאמה), בפרשת קידום יוזמות ומול"ות נגד רשות השידור ואח', אשר מתייחס לנושא של פגיעה בחופש הביטוי לעומת פגיעה בטעם הטוב.

רקע תיאורטי ודוגמאות מפסק הדין יוצגו ויידונו.

מילות מפתח: פסק דין, בית המשפט העליון, חופש הביטוי, ניתוח לשוני, רטוריקה.

מבוא

הדיוטות עשויים לחשוב שהשפה המשפטית של עורכי הדין והשופטים הנה יבשה ומשמממת, אך בחינת פסקי הדין של שופטי בית המשפט העליון מראה, שלפחות חלק מהם משתמשים בשפה ציורית ועשירה כדי לנמק את דבריהם ולתמוך בעמדותיהם. במאמר זה יוצגו תשעה אמצעים רטוריים שונים, שבאים לידי ביטוי בכתיבתם של שני שופטי בית המשפט העליון- השופטת דורנר והשופט חשין (בחוות דעת של הרוב והמיעוט בהתאמה), בפרשת קידום יוזמות ומול"ות נגד רשות השידור ואח' (להלן קידום) נגד רשות השידור הישראלית (רש"). האמצעים שיידונו הם: שימוש בלשון ציורית, שימוש בציטוטים, חזרות רטוריות, שימוש באירוניה, שימוש בלשון בוטה, שימוש בניבים וביטויים, הטיענה החלפית/ המידרוג, שימוש בהשוואה ושאלות רטוריות.

קידום, הינה חברה מסחרית, אשר מציעה קורסים לצעירים להכנה לבחינה הפסיכומטרית והבגרות. קיימות כמה חברות פרטיות כאלו המתחרות בשוק הישראלי. הסיסמא השיווקית של קידום הינה "לך תצטיין", אשר לא רק מתחרות אלא גם מעוררות קונוטציה לקללה גסה... (כך מופיע בפסק הדין). קידום קנה זמן אויר ברדיו להפצת הסיסמא הזו. מנהל תחנת רשות השידור דחה את הפרסומת בטענה שהסיסמא אינה עומדת באמת המידה של "טעם טוב".

בפסק דין זה ישבו שלושה שופטים: השופטת דורנר והשופט חשין, שנתנו את פסק הדין והשופט בך שהצטרף אך לא כתב. העמדה של השופטת דורנר הייתה שאין טעם מספק לדחיית השידור. השופט חשין החזיק בדעת המיעוט שלמנהל התחנה הייתה הזכות לדחיית השידור. במאמר זה נראה כיצד כל אחד משני השופטים הללו הפשיל את שרווליו, הפך כל אבן והשתמשו במגוון אמצעים רטוריים להוכיח את צדקת דרכו.